

Lasten motoriset taidot ja koettu motorinen pätevyys urautuvat jo 5–7-vuotiaina; kolmevuotinen pitkittäistutkimus

Esittäjä: Donna Niemistö

Kirjottajat: Donna Niemistö (1), Lisa M. Barnett (2), Arto Laukkanen (1), Asko Tolvanen (3) ja Arja Sääkslahti (1)

Taustayhteisöt: 1) Jyväskylän yliopisto, Liikuntatieteellinen tiedekunta, 2) Deakin University, Faculty of Health, 3) Jyväskylän yliopisto, Kasvatustieteiden ja psykologian tiedekunta

Asiasanat: koettu motorinen pätevyys, motoriset taidot, lapset, profiilit, pitkittäistutkimus

Tausta

Motoriset taidot ja fyysinen aktiivisuus ovat läheisessä vuorovaikutuksessa toisiinsa. Myös kokemus omasta motorisesta pätevydestä on yhteydessä siihen, kuinka helposti lapsi lähtee mukaan erilaisiin fyysistä aktiivisuutta sisältäviin toimintoihin. Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, minkälaisia motoristen taitojen ja koetun motorisen pätevyyden profiileja havaittiin varhaiskasvatusikäisillä (T1) ja alakouluikäisillä (T2) lapsilla. Lisäksi selvitimme, miten varhaiskasvatusiän motoristen taitojen ja koetun motorisen pätevyyden profiili ennusti myöhempää, alakouluikäistä vastaavaa profiilia.

Menetelmät

Tutkimukseen osallistui yhteensä 480 lasta varhaiskasvatusikäisinä (51,9 % poikia, ka ikä 6,3 vuotta) ja 647 lasta alakouluikäisinä (48,8 % poikia, ka 8,8 vuotta). Lasten motoriset taidot arvioitiin Test of Gross Motor Development (TGMD-3) -mittarilla ja koettua motorista pätevyyttä mitattiin pictorial scale of Perceived Movement Skill Competence for young children (PMSC) -mittarilla. Nämä keskenään yhdenmukaiset mittarit sisältävät samat liikkumistaidot (juoksu, laukka eteenpäin, yhdellä jalalla hyppääminen, vuorohyppely, vauhditon pituushyppy ja laukkaaminen sivuttain) ja palloilutaidot (pallon lyönti kahdella kädellä ja mailalla, lyönti yhdellä kädellä, pomputus, potkaisu, kiinniotto ja heitto ala- ja yläkautta). Alakouluikäisissä motoriset taidot mitattiin lyhennetyllä TGMD-3 versiolla, jossa mukana olivat kaksi liikkumistaitojen (yhdellä jalalla hyppääminen ja vuorohyppely) ja kaksi palloilutaitojen osatestiä (pomputus ja heitto yläkautta). Motoristen taitojen ja koetun motorisen pätevyyden profiileja analysoitiin latenttiprofilianalyysillä käyttäen Mplus tilasto-ohjelmaa (versio 8.7).

Tulokset

Tytöille ja pojille muodostui kolme profiilia varhaiskasvatus- ja alakouluikäisissä. Tyttöjen profiilit olivat motoristen taitojen yliarvioijat (T1: n = 49; T2: n = 16), realistiset keskitason arvioijat (T1: n = 216; T2: n = 194) ja motoristen taitojen aliarvioijat (T1: n = 152; T2: n = 207). Poikien profiilit olivat motoristen taitojen yliarvioijat (T1: n = 116; T2: n = 61), realistiset keskitason (T1: n = 190; T2: n = 194) ja realistiset matalan tason arvioijat (T1: n = 115; T2: n = 162). Ne lapset, jotka 5–7-vuotiaina kuuluivat matalaan koetun motorisen pätevyyden profiiliin, 92 prosentin todennäköisyydellä kuuluivat samaan matalaan koetun motorisen pätevyyden profiiliin myös 7–11-vuotiaina. Tähän matalaan profiiliin kuuluivat varhaiskasvatusikäisissä 36 % tytöistä ja 27 % pojista sekä 7–11-vuotiaina jo 50 % tytöistä ja 39 % pojista.

Johtopäätökset

Tytöille oli ominaisempaa varsinaisten motoristen taitojensa aliarviointi ja poikien omien motoristen taitojen arviointi oli realistisempaa. Lisäksi motoristen taitojen ja koetun motorisen pätevyyden profiilit lähtivät urautumaan jo varhaiskasvatuskäisenä, etenkin niillä lapsilla, jotka kuuluivat varhaislapsuudessa matalan koetun motorisen pätevyyden profiiliin.

Sovellettavuus

Varhaislapsuus on merkittävä kehittymisen vaihe motoristen taitojen ja koetun motorisen pätevyyden kannalta. Tulevaisuudessa on tärkeää tunnistaa ne lapset, joilla on matala koettu pätevyys jo varhaislapsuudessa, sillä heillä on suurempi riski matalaan koettuun pätevyteen keskilapsuudessa. Matalan koetun pätevyyden tiedetään ennustavan vähäisempää fyysistä aktiivisuutta ja heikompia motorisia taitoja lapsuudessa ja nuoruudessa.